

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації «Особливості перебігу гіпертонічної хвороби за умов гіпотиреозу та ожиріння» здобувача ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 – Медицина (22 – Охорона здоров'я)

1. Актуальність теми дисертації. Гіпертонічна хвороба (ГХ) виступає провідною медико-соціальною проблемою в Україні та світі. Зростання чисельності людей, що мають підвищений артеріальний тиск (АТ), асоціюється з низкою факторів ризику та коморбідних хвороб, до яких, зокрема, належать ожиріння та гіпотиреоз. Підвищення АТ визначають у понад 50 % хворих на гіпотиреоз, досить часто воно є одним із перших його клінічних проявів. Окрім того, гіпотиреоз також відносять до станів, асоційованих з підвищенням маси тіла. Розповсюдженість надмірної маси тіла та ожиріння щороку зростає і на сьогодні їх діагностовано майже у 25 % працездатного населення. Також встановлені зв'язки ожиріння, артеріальної гіпертензії та функціонального стану щитоподібної залози з порушенням адаптаційних можливостей організму та виникненням тривожно-депресивних чи вегетативних розладів, однак ці патологічні стани не розглядались у сукупності. Тому актуальним є вивчення особливостей перебігу ГХ за умов коморбідності з гіпотиреозом та ожирінням та патогенетичних механізмів взаємного впливу з врахуванням характеристик стану ліпідного метаболізму та вмісту лептину, системного запалення, ендогенної інтоксикації та адаптаційних процесів, стану нервової системи.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження є фрагментом науково-дослідної роботи кафедри внутрішньої медицини № 2 Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького «Метаболічні предиктори перебігу хвороб внутрішніх органів на фоні ожиріння та їх прогностичне значення» (номер державної реєстрації 0117U001081), співвиконавцем якої є здобувач. Тема дисертації затверджена на засіданні факультетської вченої ради

Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (протокол № 4 від 15.11.2016).

3. Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійною науковою працею. Авторка особисто проаналізувала сучасну наукову літературу за темою дисертації, здійснила патентно-інформаційний пошук, обґрунтувала актуальність теми, визначила мету та сформулювала завдання дослідження. Безпосередньо брала участь у клінічному обстеженні та проспективному спостереженні за пацієнтами основної та контрольних груп, власноруч провела анкетування усіх пацієнтів та діагностику адаптаційних процесів, особисто створила електронну базу даних, провела статистичний аналіз результатів дослідження, самостійно написала усі розділи дисертації, забезпечила впровадження висновків і результатів у практику, підготувала усі наукові публікації та рукопис дисертації. Запозичень ідей та розробок співавторів у публікаціях не було, конфлікти інтересів відсутні.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій. Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, викладені в дисертаційній роботі Оленич Л.В., є достовірними та обґрунтованими. Вони забезпечені достатньою кількістю обстежених пацієнтів (130 хворих основної групи), базуються на високому науково-методичному рівні обстежень з використанням сучасних інформативних клінічних, лабораторних та інструментальних методів дослідження. Отримані результати подані в описовому вигляді, опрацьовані статистично, документовані 60 таблицями та 9 рисунками. Результати дисертаційного дослідження були достатньо оприлюднені та обговорені на науково-практичних форумах.

5. Наукова новизна одержаних результатів. Встановлені особливості взаємного обтяження за умов поєднання ГХ з гіпотиреозом та ожирінням, коли погіршення контролю АТ супроводжувалось дилатацією лівого шлуночка з діастолічною дисфункцією; поглиблення гіпофункції ЩЗ – зростанням ступеня АГ, подовженням електричної систоли, схильністю до тромбозу, нирковою дисфункцією; збільшення маси тіла та порушення

ліпідного метаболізму – сповільненням атріовентрикулярної провідності, поглибленням гіпотиреозу і пригніченням конверсії тироксину у трийодтиронін та недостатнім контролем гіпотиреозу левотироксином.

Вперше доведено, що поєднання ГХ, гіпотиреозу та ожиріння супроводжувалося вищими антропометричними та кількісними параметрами розподілу жиру в організмі, більш вираженими дисліпідемією та гіперлептинемією, ніж поєднання двох нозологій. Показано, що гіперхолестеролемія за умов потрійної коморбідності асоціювалась з поглибленням гіпотиреозу і пригніченням біоконверсії тиреоїдних гормонів.

Розширені наукові погляди на вираженість активності синдромів запалення, ендогенної інтоксикації та адаптації за умов поєданого перебігу ГХ з гіпотиреозом та ожирінням. Показано, що погіршення процесів адаптації чітко асоціювалися із прогресуванням артеріальної гіпертензії та ожиріння.

Вперше встановлено, що при потрійній коморбідності дисфункція вегетативної нервової системи асоціювалася з розвитком депресивного синдрому, поглиблення якого супроводжувалося вищими значеннями артеріального тиску та гіршою контрольованістю гіпотиреозу, що можна пояснити патогенетичним впливом артеріальної гіпертензії та недостатності ЩЗ на активність синдромів запалення, ендогенної інтоксикації та адаптації.

6. Практичне значення одержаних результатів. Результати дослідження вказують на потребу контролю рівнів тиреотропного гормону гіпофізу та гормонів ЩЗ у пацієнтів з ГХ та ожирінням, обґрунтовують необхідність досягнення еутиреоїдного стану, що дозволить попередити несприятливі типи ремоделювання лівого шлуночка, тромботичні ускладнення, ниркову дисфункцію, подовження електричної систоли та атріовентрикулярної провідності.

Практичне значення роботи полягає у доведенні того, що пацієнтам з потрійною коморбідністю особливо важливо забезпечити належну медикаментозну корекцію відхилень показників ліпідного метаболізму, що сприятиме нормалізації конверсії тироксину у трийодтиронін та у вторинній профілактиці поставити акцент на корекцію маси тіла.

Дослідження показало, що для з'ясування активності запалення та ендогенної інтоксикації слід додатково визначати інтегральні гематологічні індекси, які не вимагають збільшення обсягу обстеження та є достатньо інформативними. Крім того, необхідно проводити додаткову діагностику депресивних та тривожних розладів, оскільки синдром депресії супроводжувався гіршим контролем за показниками артеріального тиску та погіршенням адаптаційних процесів.

Впровадження в практику результатів дослідження. Основні результати дисертаційного дослідження впроваджені у практичну роботу Військово-медичного клінічного центру Західного регіону (м. Львів), комунального закладу «Районна лікарня Калуської районної ради», комунальних некомерційних підприємств «Калуський міський центр первинної медико-санітарної допомоги Калуської міської ради», «Центральна районна лікарня Калуської міської та районної рад Івано-Франківської області», «Судововишнянський центр первинної медико-санітарної допомоги Судововишнянської міської ради Львівської області», приватного підприємстві «Діагностичний центр» (м. Луцьк).

Теоретичні положення роботи використовуються в навчальному процесі на кафедрах внутрішньої медицини № 2, пропедевтики внутрішньої медицини № 1, терапії № 1, медичної діагностики та гематології і трансфузіології факультету післядипломної освіти Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, кафедрі внутрішніх хвороб № 1 Запорізького державного медичного університету.

7. Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Оленич ЛВ, Радченко ОМ, Бек НС, Оленич ЛМ. Особливості порушення функції нирок у хворих на артеріальну гіпертензію та ожиріння при гіпотиреозі. Буковинський медичний вісник. 2015;19(3):118-120. *(Здобувач здійснила огляд літератури, набір та обстеження хворих, статистичне опрацювання матеріалу, аналіз та узагальнення отриманих результатів і підготувала статтю до друку).*

2. Радченко ОМ, Оленич ЛВ. Функціональний стан нирок у хворих з гіпотиреозом та артеріальною гіпертензією. Актуальні проблеми сучасної медицини: вісник Української медичної стоматологічної академії. 2016;16(3):95-98. *(Здобувач здійснила огляд літератури, набір та обстеження хворих, статистичне опрацювання матеріалу, аналіз та узагальнення отриманих результатів і підготувала статтю до друку).*

3. Радченко ОМ, Оленич ЛВ. Особливості поєданого перебігу артеріальної гіпертензії та гіпотиреозу за кореляційним аналізом. Проблеми ендокринної патології. 2017;2:38-42. *(Здобувач здійснила огляд літератури, набір та обстеження хворих, статистичне опрацювання матеріалу, аналіз та узагальнення отриманих результатів і підготувала статтю до друку).*

4. Olenych LV, Pylypiv LI, Bek NS, Radchenko OM. Correlations between lipid metabolism indices in patients with hypertension and hypothyroidism. Wiadomości Lekarskie. 2018;2(I):281-285. *(Здобувач здійснила огляд літератури, набір та обстеження хворих, статистичне опрацювання матеріалу, аналіз та узагальнення отриманих результатів і підготувала статтю до друку).*

5. Радченко ОМ, Оленич ЛВ. Роль щитоподібної залози у формуванні неспецифічних адаптаційних реакцій. Експериментальна та клінічна фізіологія і біохімія. 2018;3(83):61-65. *(Здобувач здійснила огляд літератури, набір та обстеження хворих, статистичне опрацювання матеріалу, аналіз та узагальнення отриманих результатів і підготувала статтю до друку).*

6. Радченко ОМ, Бек НС, Оленич ЛВ. Особливості вмісту лептину та його кореляційні зв'язки у пацієнтів з гіпертонічною хворобою та гіпотиреозом. Актуальні проблеми сучасної медицини: вісник Української медичної стоматологічної академії. 2019;19(3):68-71. *(Здобувач здійснила огляд літератури, набір та обстеження хворих, статистичне опрацювання матеріалу, аналіз та узагальнення отриманих результатів і підготувала статтю до друку).*

7. Бек НС, Радченко ОМ, Оленич ЛВ. Особливості метаболічних факторів кардіоваскулярного ризику у пацієнтів з есенціальною артеріальною гіпертензією залежно від маси тіла та статі. Український журнал медицини,

біології та спорту. 2020;5(1):96-102. *(Здобувач здійснила огляд літератури, набір та обстеження хворих, статистичне опрацювання матеріалу, аналіз та узагальнення отриманих результатів і підготувала статтю до друку).*

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

8. Радченко ОМ, Оленич ЛВ. Субклінічне пошкодження органів за умов поєднання артеріальної гіпертензії та гіпотиреозу. Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною «Стратегії профілактики неінфекційних хвороб та шляхи їх реалізації: від постулатів минулого в майбутнє»; 2016 Лист. 4; Харків. Харків: ДУ «Національний інститут терапії ім. Л. Т. Малої НАМНУ»; 2016, с. 171.

9. Радченко ОМ, Оленич ЛВ. Загальні адаптаційні реакції організму у пацієнтів з артеріальною гіпертензією та гіпотиреозом. Збірник наукових праць за матеріалами XIV міжрегіональної наукової конференції «Актуальні питання біології та медицини»; 2016 Груд. 22-23; Старобільськ. Старобільськ: ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»; 2016, с. 117-119.

10. Оленич ЛВ, Радченко ОМ. Функціональний стан нирок у хворих на гіпотиреоз з артеріальною гіпертензією. Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Щорічні терапевтичні читання: профілактика неінфекційних захворювань на перехресті терапевтичних наук»; 2016 Квіт. 21; Харків. Харків: ДУ «Національний інститут терапії ім. Л. Т. Малої НАМНУ»; 2016, с. 239.

11. Радченко ОМ, Оленич ЛВ. Особливості функціонального стану нирок при гіпотиреозі: кореляційний аналіз. Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Щорічні терапевтичні читання: медикаментозна та немедикаментозна профілактика неінфекційних захворювань: погляд в майбутнє»; 2017 Квіт. 20; Харків. Харків: ДУ «Національний інститут терапії ім. Л. Т. Малої НАМНУ»; 2017, с. 235.

12. Радченко ОМ, Оленич ЛВ. Особливості перебігу первинного гіпотиреозу у жінок з надвагою та ожирінням. Матеріали IV Всеукраїнської наукової конференції студентів та молодих вчених з фізіології з міжнародною

участю «Фізіологія – медицині, фармації та педагогіці: актуальні проблеми та сучасні досягнення»; 2017 Трав. 16; Харків: ХНМУ; 2017, с. 101.

13. Радченко ОМ, Оленич ЛВ. Особливості функціонального стану серця у пацієнтів з артеріальною гіпертензією та гіпотиреозом. Матеріали XVIII Національного конгресу кардіологів України; 2017 Вер. 20-22; Київ. Український кардіологічний журнал.2017;3(дод.1):31-32.

14. Радченко ОМ, Оленич ЛВ. Ліпідний обмін у хворих на гіпертонічну хворобу та гіпотиреоз. Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Щорічні терапевтичні читання. Профілактика неінфекційних захворювань: фокус на коморбідність»; 2017 Лист. 3; Харків. Харків: ДУ «Національний інститут терапії ім. Л. Т. Малої НАМНУ»; 2018, с. 131.

15. Оленич ЛВ, Радченко ОМ. Ліпідний обмін у хворих на гіпертонічну хворобу та первинний гіпотиреоз залежно від його компенсації. Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Щорічні терапевтичні читання. Профілактика неінфекційних захворювань – пріоритет сучасної науки та практики»; 2018 Квіт. 20; Харків. Харків: ДУ «Національний інститут терапії ім. Л. Т. Малої НАМНУ»; 2018, с. 191.

16. Оленич ЛВ. Загальні неспецифічні адаптаційні реакції у пацієнтів з гіпертонічною хворобою та первинним гіпотиреозом. Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Проблемні питання діагностики та лікування ендокринних захворювань»; 2018 Трав. 31-Черв. 2; Львів. Львів: ЛНМУ ім. Д. Галицького; 2018, с. 45.

17. Оленич ЛВ, Оленич ЛМ. Характеристика адаптаційних реакцій у пацієнтів з гіпертонічною хворобою та гіпотиреозом. Всеукраїнська науково-практична конференція «Сучасні підходи до терапії та медичної реабілітації хворих із внутрішньою і професійною патологією»; 2018 Вер. 20-21; Запоріжжя. Запоріжжя: ДЗ «ЗМАПО МОЗ України»; 2018, с.12-13.

18. Радченко ОМ, Оленич ЛВ. Особливості функціонального стану серця у пацієнтів з артеріальною гіпертензією за умов гіпотиреозу та ожиріння.

Матеріали XIX Національного конгресу кардіологів України; 2018 Вер. 26-28; Київ. Український кардіологічний журнал. 2018; дод.1:27.

19. Радченко ОМ, Оленич ЛВ. Особливості поєднаного перебігу гіпертонічної хвороби та гіпотиреозу за умов його медикаментозної корекції. Міжнародна міждисциплінарна науково-практична конференція «Сучасні аспекти збереження здоров'я людини»; 2019 Квіт. 12-13; Солочин. Солочин: ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; 2019, с. 374-376.

20. Радченко ОМ, Оленич ЛВ. Аналіз рівня лептину та його кореляційних зв'язків у пацієнтів з гіпертонічною хворобою та гіпотиреозом. Науково-практична конференції з міжнародною участю «Ювілейні терапевтичні читання. Клінічна та профілактична медицина: досвід та нові напрямки розвитку»; 2019 Квіт. 11-12; Харків. Харків: ДУ «Національний інститут терапії ім. Л. Т. Малої НАМНУ»; 2019, с.374-376.

21. Оленич ЛВ, Радченко ОМ. Особливості ремоделювання міокарду лівого шлуночка у пацієнтів з гіпертонічною хворобою за умов гіпотиреозу. Матеріали XX Національного конгресу кардіологів України; 2019 Вер. 25-27; Київ. Український кардіологічний журнал. 2019;26(дод.1):17.

22. Оленич ЛВ, Радченко ОМ. Аналіз показників гемограми у пацієнтів з гіпертонічною хворобою та гіпотиреозом за умов ожиріння. Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Новітні тенденції в діагностиці та лікуванні внутрішніх хвороб»; 2019 Жов. 15-16; Харків. Харків: ДУ «Національний інститут терапії ім. Л. Т. Малої НАМНУ»; 2019, с.154.

23. Оленич ЛВ. Кореляційні зв'язки інтегральних гематологічних індексів у пацієнтів з гіпертонічною хворобою та гіпотиреозом. Тези за матеріалами XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених з міжнародною участю «Актуальні питання клінічної медицини»; 2019 Лист. 15; Запоріжжя. Запоріжжя: ДЗ «ЗМАПО МОЗ України»; 2019, с. 119-120.

24. Оленич ЛВ, Радченко ОМ. Інтегральні гематологічні індекси у пацієнтів з гіпертонічною хворобою та гіпотиреозом. Тези доповідей IX з'їзду ендокринологів України, що присвячений 100-річному ювілею ДУ «Інститут проблем ендокринної патології ім. В.Я. Данилевського НАМН України»; 2019

Лист. 19-22; Харків. Проблеми ендокринної патології (спеціальний випуск). 2019:112.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

25. Оленич ЛВ. Особливості адаптаційних можливостей у хворих на гіпертонічну хворобу та гіпотиреоз. Клінічна ендокринологія та ендокринна хірургія; 2018;4(64):102-103.

26. Радченко ОМ, Оленич ЛВ. Особливості перебігу артеріальної гіпертензії в пацієнтів із гіпотиреозом (огляд літератури та власні дослідження). Практикуючий лікар. 2018;7(2):5-8.

8. Відомості про апробацію результатів дисертації. Матеріали дисертаційної роботи були представлені на науково-практичних конференціях та конгресах: «Щорічні терапевтичні читання: профілактика неінфекційних захворювань на перехресті терапевтичних наук» (Харків, 2016); «Актуальні питання біології та медицини» (Старобільськ, 2017); «Щорічні терапевтичні читання: профілактика неінфекційних захворювань на перехресті терапевтичних наук» (Харків, 2016); «Щорічні терапевтичні читання: медикаментозна та немедикаментозна профілактика неінфекційних захворювань: погляд в майбутнє» (Харків, 2017); «Фізіологія – медицині, фармації та педагогіці: актуальні проблеми та сучасні досягнення» (Харків, 2017); «Щорічні терапевтичні читання. Профілактика неінфекційних захворювань: фокус на коморбідність» (Харків, 2018); «Щорічні терапевтичні читання. Профілактика неінфекційних захворювань – пріоритет сучасної науки та практики» (Харків, 2018); «Проблемні питання діагностики та лікування ендокринних захворювань» (Львів, 2018); «Сучасні підходи до терапії та медичної реабілітації хворих із внутрішньою і професійною патологією» (Запоріжжя, 2018); «Сучасні аспекти збереження здоров'я людини» (Солочин, 2019); «Ювілейні терапевтичні читання. Клінічна та профілактична медицина: досвід та нові напрямки розвитку» (Харків, 2019); «Новітні тенденції в діагностиці та лікуванні внутрішніх хвороб» (Харків, 2019); «Актуальні питання клінічної медицини» (Запоріжжя, 2019); IX з'їзді ендокринологів

України (Харків, 2019): XVIII, XIX, XX Національних конгресів кардіологів України (Київ, 2017, 2018, 2019).

9. Відомості щодо проведення біоетичної експертизи дисертаційних досліджень. Проведення наукового дослідження та форма інформованої згоди для учасників погоджені з комісією з питань етики наукових досліджень, експериментальних розробок і наукових творів у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького щодо проведення наукових досліджень, експериментальних розробок за участю людини (витяги з протоколів №3 від 14.12.2016 р. та №2 від 17.02.2020 р.).

10. Дисертаційна робота відповідає вимогам, що передбачені пунктом 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії.

У ході обговорення дисертації до неї не було висунуто жодних зауважень щодо самої суті роботи.

УХВАЛИЛИ:

1. Дисертація Оленич Любові Володимирівни «Особливості перебігу гіпертонічної хвороби за умов гіпотиреозу та ожиріння» є завершеною науковою працею, у якій розв'язано конкретне наукове завдання – визначення особливостей клінічного перебігу та лабораторно-інструментальних показників ГХ, поєднаної з гіпотиреозом та ожирінням, характеристик гіпотиреозу, стану ліпідного метаболізму та вмісту лептину, вираженості синдромів запалення, ендогенної інтоксикації та адаптації, стану вегетативної нервової системи, тривожності та депресії за умов поєднання ГХ, гіпотиреозу та ожиріння, що має важливе значення для внутрішньої медицини.

2. У 26 наукових публікаціях повністю відображені основні результати дисертації, з них 7 статей у фахових виданнях України, 1 стаття у закордонному періодичному виданні, внесеному до бази Scopus, 18 тез у матеріалах конференцій.

3. Дисертація відповідає вимогам, передбаченим пунктом 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії,

4. З урахуванням наукової зрілості та професійних якостей Оленич Любові Володимирівни дисертація «Особливості перебігу гіпертонічної хвороби за умов гіпотиреозу та ожиріння» рекомендується для подання до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

За затвердження висновку проголосували:

За – двадцять один

Проти – немає

Утримались – немає

Головуючий на засіданні фахового семінару, к.мед.н, доцент кафедри внутрішньої медицини №2

Комариця О.Й.

Рецензенти:

д.мед.н., професор кафедри сімейної медицини ФПДО

Світлик Г.В.

д.мед.н., професор кафедри кафедри пропедевтики внутрішньої медицини № 1

Базилевич А.Я.

Відповідальна за діяльність разових спеціалізованих вчених рад з присудження ступеня доктора філософії

Драпак І.В.

«15» вересня 2020 року